

Anna Ratajczak

"Instytucje międzynarodowe w dobie globalnego zarządzania", red. Marek Rewizorski, Warszawa 2015 :
[recenzja]

Rocznik Integracji Europejskiej nr 10, 509-510

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OCENY I OMÓWIENIA

DOI : 10.14746/rie.2016.10.32

Marek Rewizorski (red.), *Instytucje międzynarodowe w dobie globalnego zarządzania*, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2015, ss. 243.

Dynamiczne zmiany i rozwój globalnych sieci zależności wiążą się z koniecznością podejmowania wspólnych działań na różnych płaszczyznach oraz formułowania strategii elastycznego dostosowywania się do aktualnych wyzwań.

Rosnąca współzależność międzynarodowa powoduje wzrost znaczenia organizacji, szerzej instytucji międzynarodowych, stanowiących obecnie ważne fora zarządzania globalnego.

Wiadomości odnośnie powyższych problemów można znaleźć w publikacji pod redakcją Marka Rewizorskiego. Głównym założeniem pracy jest przybliżenie zasad funkcjonowania instytucji międzynarodowych w różnych obszarach oraz ich przeobrażeń, a także próba odpowiedzi na pytania dotyczące uwarunkowań i przyszłego wpływu tych instytucji na kształt rzeczywistości międzynarodowej w dobie globalnego zarządzania. Oprócz więc ukazania ściśle teoretycznych aspektów działania wybranych instytucji międzynarodowych, ich genezy, ewolucji, analizy podstaw prawnych, struktury, czy też środków i realizowanych celów, przedmiotowa publikacja przybliży czytelnikowi perspektywy rozwoju najważniejszych instytucji globalnego zarządzania.

Poruszana problematyka jest niezwykle aktualna ze względu na postępującą instytucjonalizację stosunków międzynarodowych, a sposób jej przedstawienia przesądza o nowatorskim ujęciu zagadnienia.

Należy wskazać na interdyscyplinarny charakter recenzowanej publikacji oraz umiejętne połączenie metod i technik badawczych charakterystycznych dla nauk społecznych i humanistycznych.

Układ tematyczny pracy i konsekwentna konstrukcja jej poszczególnych rozdziałów, pozwala na realizację celów badawczych wyszczególnionych we wstępie. Omawiana publikacja składa się z wprowadzenia oraz 10 rozdziałów poświęconych wybranym instytucjom, z uwzględnieniem roli jaką pełnią one w kształtowaniu globalnego zarządzania.

Rozdział pierwszy, pt. *Instytucje międzynarodowe i globalne zarządzanie – próba charakterystyki*, autorstwa Marka Rewizorskiego, ma charakter wprowadzający i obejmuje analizę takich zjawisk jak instytucjonalizacja stosunków międzynarodowych (pojęcie, geneza, aktorzy polityki globalnej, nowe formy i zasady między- i ponadnarodowych regulacji) i globalne zarządzanie (zestawienie pojęcia nieglobalnego zarządzania i globalnego niezarządzania). Autor przybliży również poglądy neorealistów i zwolenników neoliberalnego instytucjonalizmu co do znaczenia instytucji międzynarodowych w kształtowaniu zarządzania globalnego.

Kolejne rozdziały odnoszą się do poszczególnych instytucji międzynarodowych, istotnych z punktu widzenia globalnego zarządzania. Rozdziały te mają bardzo zbliżony układ, są logicznie uporządkowane – w większości podzielone na wprowadzenie, genezę i ewolucję, uwarunkowania i perspektywy rozwoju danej instytucji, wnioski i bibliografię.

W rozdziale drugim, zatytułowanym *ONZ jako polityczne centrum globalnego zarządzania*, autorzy: Radosław Zenderowski i Anna Skolimowska, podejmują próbę odpowiedzi na pytania co do współczesnej i przyszłej roli ONZ w świecie. Wskazują na pewne problemy i dysfunkcje ONZ uniemożliwiające dopasowanie i pełną realizację powierzonych jej zadań w warunkach nowego ładu międzynarodowego, jednocześnie podkreślając, że ONZ pozostaje nadal bardzo ważnym forum debaty, centrum politycznym i prawnym.

Następne trzy rozdziały poświęcone są instytucjom o charakterze gospodarczym: Międzynarodowemu Funduszowi Walutowemu, Bankowi Światowemu, Światowej Organizacji Handlu.

Rozdział trzeci pt. *Rola Międzynarodowego Funduszu Walutowego w kształtowaniu globalnego zarządzania*, autorstwa Kariny Jędrzejowskiej, przedstawia bardzo trafne omówienie znaczenia MFW jako jednego z filarów globalnego zarządzania finansami, z uwzględnieniem form, jak również obszarów i zmiennych sposobów działania MFW, będących reakcją na zachodzące kryzysy finansowe.

W rozdziale czwartym, pt. *Rola Banku Światowego w kształtowaniu globalnego zarządzania*, słusznie zwraca się uwagę na koncentrację aktywności Banku Światowego na celach rozwojowych. Autor, Marek Wróblewski porusza istotne kwestie dotyczące m.in. instrumentów pomocowych, struktury sektorowej wsparcia BŚ, krytyki jego aktywności oraz konieczności podjęcia reform wewnętrznych.

Zdzisław W. Puślecki w rozdziale piątym, poświęconym *Światowej Organizacji Handlu (WTO) w kształtowaniu globalnego zarządzania*, zwraca szczególną uwagę na znaczenie WTO i nowe formy globalnego zarządzania, porusza też kwestie zmian systemu płatności bezpośrednich WPR UE, bezpieczeństwa żywnościowego, zwiększenia znaczenia porozumień bilateralnych, przeciwdziałania destabilizacji cen na rynku światowym grupy G-20, polepszania integralności i transparentności instrumentów pochodnych na rynkach towarowych.

W rozdziale pt. *Rola OECD w kształtowaniu globalnego zarządzania. Miękki wymiar zarządzania*, którego autorem jest Justyna Nakonieczna, podkreśla się szczególną rolę tej organizacji w zakresie wsparcia eksperckiego oraz organizacyjnego państw i instytucji. Rozwinięto też zagadnienia dotyczące mechanizmów działania i relacji z państwami, instytucjami i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego.

Kolejne trzy rozdziały poświęcone są organizacjom o charakterze regionalnym. Rozdział siódmy pt. *Unia Europejska wobec wyzwań globalnego zarządzania*, autorstwa Beaty Przybylskiej-Maszner, koncentruje się na analizie dynamiki zmian instytucjonalnych UE w obliczu wyzwań polityki zagranicznej.

Przemysław Osiewicz w rozdziale dotyczącym *Roli i znaczenia Organizacji Współpracy Islamskiej w kształtowaniu globalnego zarządzania*, w sposób syntetyczny przedstawia zagadnienia dotyczące powstania i struktury OWI, celów jej działania, relacji z innymi uczestnikami stosunków międzynarodowych, wpływu na wybrane kwestie o istotnym znaczeniu międzynarodowym.

Rozdział dziewiąty, zatytułowany *Szanghajska Organizacja Współpracy i jej wpływ na kształtowanie globalnego zarządzania*, którego autorem jest Małgorzata Sikora-Gaca, podkreśla unikatowe znaczenie tej organizacji dla regionu Azji i Pacyfiku. Swoją analizę autorka uzupełnia o własne opracowania – mapę, tabelę, wykres, dotyczące prezentowanego materiału badawczego.

Ostatni rozdział, pt. *G-8, G-20 i kształtowanie się globalnego zarządzania*, autorstwa Marka Rewizorskiego, to omówienie procesu kształtowania się G-20, jej istoty, obszarów działania oraz wzajemnych zależności między G-8 a G-20.

Recenzowana publikacja to interesująco opracowane kompendium na temat znaczenia instytucji międzynarodowych w kształtowaniu ładu światowego w dobie globalizacji, a wykorzystane materiały źródłowe, opracowania, monografie i materiały internetowe nie tylko polskie, ale i zagraniczne oraz efekt przyjętego ich usystematyzowania, mogą stać się cennym źródłem wiedzy i punktem wyjścia do dalszych rozważań dla badaczy zajmujących się omawianą tematyką. Przedmiotowa praca stanowi istotny wkład w rozumienie współczesnej rzeczywistości międzynarodowej.